

glasova, tako, da v narodnih ozirih sedaj Kranjska prav za prav vrže le šest glasov natehtnico, ko bi jih potem osem. Da je kaj upanja, da se mladočeški predlog vsprejme, bi bila tedaj slovenskih poslancev dolžnost, da glasujejo zanj.

Pa povrnimo se k naši stvari. Mladočehi so menda spoznali, da z združenjem z levico ne bode nič, ko so njeni vodje se tako po robu postavili njih zares liberalnemu predlogu.

Zaradi tega je pa mej njimi začelo zmagovati prepričanje, da brez sodelovanja s češkimi veleposestniki in Staročehi ničesa ne dosežejo. Obrnili so se sedaj do deželnozborskih klubov Staročehov in veleposestnikov, da bi se začelo posvetovanje o skupnem postopanju v deželnem zboru, v kolikor se tiče stvari navedenih v gori omenjeni resoluciji. Velicih nad mi ne stavimo v ta posvetovanja, ali mogoče je pa vendar le, da se nasprotja ublažijo, ko vendar na obeh straneh že spoznavajo, da ničesa ne opravijo, dokler ne bodo složni.

Nekaj več vspeha pričakujemo zaradi tega, ker se je sedaj ta misel sprožila od mladočeške strani. Nekaj je že s tem pridobljenega, da se taka posvetovanja sploh vrše. Na vsak način to stranke le zbližuje in gladi pot do sloge, katera je Čehom ravno tako potrebna, kakor Slovencem.

Južno železnico treba podržaviti.

(Iz govora poslanca Fr. Povše-ta v drž. zboru dne 2. marca.)

(Dalje.)

Zasebne železnice skušajo veliki ptuji, inozemski promet blaga pritegniti in dobiti na svojo progo. V ta namen dovoljujejo za blago iz inozemstva dokaj nižje vozne tarife toliko za prevoz kolikor za vvoz blaga v našo državo, kakor za domače blago, katero more prevažati se le na dotični železnični progi. Silno ugodne tarife je vodstvo južne železnice dovolilo trgovinski hiši „Cirio“, vsled teh je odprta pot južnim zelenjadnim pridelkom v severne dežele, vsled tega propada vzgoja zgodnje vrtnine n. pr. zgodnjega krompirja na Primorskem.

Prav tako zvani „diferencialni tarifi“ toliko škodujejo našemu izvozu in našo trgovino, obrtnijo in poljedelstvo toliko krivično tarejo; kajti dovoljuje jih južna železnica prekomorskemu blagu, ko pa veljajo za naše postaje in kraje, kateri so le navezani na južno železnico, res silovito krivični visoki lokalni tarifi. Južna železnica pa to, kar ji odide s tem, da je za to inozemsko blago toliko nizke tarife dovolila, skuša s tem nadomestiti, da za naše postaje, ki so od nje odvisne, visoke tarife nastavi. Pri tem pa nismo le zelo oškodovani, ampak mi moramo prav tako kakor one dežele, katere imajo že podržavljene železnične proge na razpolaganje, z našimi davki donašati, da se primankljej, kakoršni se pripeti pri prometu na državnih železnicah, pokrije. Moja domovina, dežela Kranjska, je posebno hudo zadeta po južni železnici, ker je ta glavna proga, ki od štajarske, oziroma hrvaške meje pelje skozi celo deželo do Jadranskega morja.

Brezvspešni so bili vsi napor naše trgovinske zbornice in deželnega odbora, da bi se vsaj najhujše krivice

odpravile. Letos je vodstvo južne železnice nekaj malega dovolilo in res nekatere gorostasne tarife nekoliko znižalo, za kar se imamo zahvaliti posredovanju vis. trgovinskega ministerstva. Vendar smo še daleč od cilja, kakor hočem to dokazati.

Na Kranjskem cvetela je pred leti mlinska obrt in smelo se je reči, da so dotične pokrajine n. pr. ob Bistrici, na kateri je cela vrsta mlinov bila, bile srečne in premožne. Po diferencialnih tarifih pa so nastali za naše mlinarje hudi časi, ker je bilo mogoče moko z Ogerskega v Trst za nižjo ceno izvaževati, kakor so to zamogli naši mlinarji, ki so dobivali žito z Ogerskega, to pomleli in potem kot moko nadalje pošiljali v Trst. Vendar so naši mlinarji sicer z največim naporom še vstrajali, dokler ni južna železnica nekaterim postajam in tvrdkam na Ogerskem dovolila posebnih refakcij in toliko nizkih tarifov, da so morali naši mlini prenehati. In sedaj stoji marsikateri mlin, ali melje za „štulo“, le da se še lastnik mlina ubrani popolnemu uboštvu.

Kot nadaljno krivico, prizadeto naši deželi po južni železnici moram navesti, da je ne le cela dežela, ampak celo njeno glavno mesto izključeno iz tako zvane nemško-avstrijsko-ogerske tarifne zaveze, katero vživa Trst, Gorica in celo mala postajica „Sagrado“ (Zagrad pri Gorici).

Dejansko je, da so stroški za prevožno blaga v Trst iz daljnih pokrajin nižji, kakor v Ljublano, kar ima za posledico, da ljubljanski trg ne more tekmovati v trgovini. Nasledek prekomorskih tarifov v Trst in iz Trsta pa je, da mora ljubljanski trgovec tolike tarife plačevati, da mu je nemogoče tekmovati celo v kupčiji z domačimi pridelki.

(Konec sledi.)

Politični pregled.

Češki deželni zbor. — Že pri prvem branji vladne predloge o osnovi dveh novih okrožnih sodišč, češkega v Slaneh, nemškega v Trutnovu, je prišlo do hude debate. Veleposestniki in Staročehi so bili za to, da se ta stvar izroči odseku za okrajne in občinske zadeve. Mladočehi so hoteli, da se voli poseben odsek 36 članov, kateri bi se končno izrekel z vso odločnostjo proti nadaljevanju sprave. Veleposestniki in Staročehi bi radi kako se izrekli za osnovo omenjenih dveh sodišč, ne da bi odločno se izrekli za spravo, zato so pa priporočali stvar izročiti odseku za okrajne in občinske zadeve, da tako formalno pokažejo, da po njih mnenji osnova teh dveh sodišč ni v zvezi z dunajskimi punktacijami, katere je dosedaj vselej pretresal poseben odsek. Mladočehi so pa bili proti temu predlogu, s katerim se po njih mnenji le prikrito hoče nadaljevati sprava. Naposled se je vsprejel nasvet veleposestnikov, ker so zanj glasovali tudi Nemci. Odsek pa tudi zbor bode najbrže se izrekel za osnovo teh dveh okrožnih sodišč, ker sta v resnici potrebni.

Češko najvišje sodišče. — Mladočehi mislijo v češkem deželnem zboru predladati, da zbor zahteva, da se za dežele češke krone osnuje posebno najvišje sodišče. Povod temu dal je znani ukaz predsednika najvišjemu sodišču na Dunaji, s katerim se je omejila pravica nenemškimi jezikom pri tem sodišči. Kacega vspeha Mladočehi nimajo pričakovati od svojega predloga. Pa vsaj ga najbrž stavijo samo zaradi tega, da pridobijo več popularnosti.

Razpor mej češkim namestnikom in praškim zastopom je jako hud. V nemškem oddelku češkega deželnega

šolskega sveta je predsednik jako nedostojno postopal z zastopnikom praškega mesta Heinrichom. Mestni svet se je zaradi tega pritožil pri namestniku, ali je dobil odgovor, da je s tem prestopil svoj delokrog, ker je ugovarjal predpostavljenemu uradu. To je pa vzbudilo veliko nevoljo na ministerstvo. Staročeska večina je sklenila pritožiti se mej Čehi. Mladochihi so pa predlagali, da se proti postopanju namestnikovega izreče najodločnejši protest, izda nekak oklic na prebivalstvo, kateri naj se nabije po zideh in kar zapre več nemških šol v Pragi. Večina pa teh predlogov ni odobrila, ker bi se ž njimi ne doseglo drugega, kakor da se razpusti mestni zastop.

Dunajski mestni zastop. — Te dni vrše se na Dunaji dopolnilne volitve za mestni zbor. Protisemitje se nadejajo, da pridobe nekaj mandatov. V mestni zbor so začeli prihajati tudi protisemitje, ker po spremenjenem občinskem redu seje ne morejo več narediti nesklepčne.

Dolenje-avstrijski deželni maršal grof Kinsky je odložil svoj deželnozbornski mandat, ker je voljen v upravni odbor deželnega zemljiškega kreditnega zavoda. Liberalcem ta mož poslednji čas ni bil povsem po volji in se vesele, da kdo drugi pride na njegovo mesto.

Razpor mej nemškimi liberalci in nacijonalci se je letos pokazal v češkem deželnem zboru. Dosedaj so pristaši obeh strank bili vkupe v enem klubu. Letos so pa nemški nacijonalci izstopili iz tega kluba.

Ogersko. — Madjari kažejo vedno odločnejše svoje nasprotstvo do Avstrije in skupne vojske. Jeden poslanec, ki je sam častnik, se je izrekel, da ga je sram nositi portepej skupne vojske. Honvedi so sklenili, da odkrijejo spomenik leta 1848. in 1849. leta palim honvedom dne 21. maja, ker so na ta dan tudi bili honvedi vzeli Budim. Odklonili so pa jednoglasno, da bi se okrasili grobovi palih avstrijskih vojakov. Jeden je celo predlagal, da naj se ta dan podre Hentzyjev spomenik. To so mnogi odobraval, ali sklenilo se pa vendar ni.

Srbija. — Prva seja novoizvoljene skupščine je bila dne 6. t. m. Prišli so vsi ministri in poslanci. Ker imajo liberalci le 63 poslancev, za sklepčnost jih je pa treba 68. so radikalci zahtevali, da se morajo poslanci po imenih prešteti in se tako konstatirati, da liberalci nimajo večine v skupščini. Ker vlada tej zahtevi ni hotela ustreči, zapustili so radikalci in ž njimi vred tudi oba naprednjaška poslanca dvorano. Ostalo je torej v skupščini le še 63 poslancev, na kar se je vlada izjavila, da je skupščina tudi sedaj sklepčna, ker prav za prav skupščina ne šteje 134 poslancev, temveč le 125 poslancev in je torej za sklepčnost treba le 63 poslancev. Volilni red sklenjen od radikalcev po vladnem mnenju ni veljaven. Da je ta trditev vladna smešna, je jasno. Ko bi bil volilni red neveljaven, bi bile neveljavne tudi vse volitve, torej tudi volitev liberalnih poslancev, kajti tudi ti so bili po tem volilnem redu izvoljeni. Kratko, liberalci hočejo gospodariti in potem naj rušijo tudi ustavo. V smislu te neosnovane trditve se je potem skupščina konstituirala. Kako deluje liberalni verifikacijski odsek, je umerno. Razveljavil je samovoljno več volitev radikalnih poslancev, vsled česar imajo liberalci sedaj 74 poslancev. Ostali radikalni poslanci so se pozvali, da pridejo v skupščino sicer, se njihovi mandati razveljavijo. Ako radikalci temu pozivu ne bodo sledili, razpisale se bodo nove volitve, ki se pa gotovo ne bodo vršile tako mirno, kakor prve, kajti narod srbski, ki je po večini na strani radikalcev, je močno razburjen zaradi samovoljnega postopanja liberalcev. — Ravno došli telegrami javljajo, da je kralj Aleksander minolo noč dal regente zapreti in je njim naznanil, da se proglašajo za polnoletnega. Kralj imenoval je takoj ministerstvo pod predsedstvom Dokiča. Vojska je prisegla kralju zvestobo. Hiše regentov in vseh ministrov so obkoljene. Proklamacija kraljeva je ravno izšla. — Vse zvršilo se je v najlepšem redu.

Italija. — Parlamentarna komisija, ki ima preiskati bančno afero, prišla je na sled prav neverjetnim škandaloznim rečem. Dognalo se je celo, da so pri aferi prizadeti tudi vladni krogi, iz česar je razvidno, zakaj vlada tako prikriva vso stvar. Mej narodom pojavlja se že nevolja zaradi vladnega prikrivanja bančnih dogodeb. V Milanu bil je te dni velik shod, na katerem se je protestovalo zoper napominano vladno prikrivanje.

Francija. — Carnot si je izbral novo ministerstvo prav po svojem ukusu. On ne mara v ministerstvu nobenih veljavnih, uglednih in duhovitih mož. Da vseh teh lastnostij nimajo člani ravno novega ministerstva v tem so vsi časopisi skoro brez razlike edini. Za gotovo se domneva, da novo ministerstvo ne bode dolgo gospodarilo, temveč, da bo tudi to kmalu palo.

Anglija. — Najbolj nasprotuje se homeruli v Ulstru. Tu vrše se shodi drug za drugim, na katerih se homerula opisuje kot za narodno blaginjo Irske nevarna postava. Temu nasprotovanju se pa ni nikakor čuditi. Takozvani orangisti, ki toliko nasprotujejo pravični homeruli, imajo namreč sedaj vso oblast v rokah, vrši se vse po njih volji. Katoličani, ki so po nekaterih mestih celo v večini, nimajo v nobeni korporaciji kakega svojega zastopnika. S svobodno homerulo bi se namreč razmere predrugačile, na krmilo bi prišla pravica, in samooblastnega gospodarjenja orangistov na Irskem bi bilo konec. Ker se orangisti tega boje, je tudi lahkoumljivo, da na shodih celo z vstajo pretijo za slučaj, če bi homerula postava postala. Vkljub temu rovanju proti homeruli pa Gladstone in njegovi somišljeniki vendar le upajo, da v zbornici proderejo s svojo homerulo. Celó to upajo, da bo ista še ta mesec v drugem branji vzprejeta. Večino računajo na 40 glasov.

Spajanje (lotanje).

(Dalje.)

4.) Deli morajo imeti na zveznem mestu obliko in lego, ki sta ugodni trdni zvezi. Ako se n. pr. robovi topo stikajo, potem je njih zveza manj trdna, kakor če smo jih na pošev odrezali in skupaj stisnili.

5.) Lot se mora primerno in ne preobilno položiti na zvezno mesto. Ko se topi, mora teči v razpoko in jo napolniti, a površine ne sme zakidati in onesnažiti.

6.) Pri otljih predmetih moramo skrbeti, da zamore zrak iz njih uhajati, kedar jih lotamo. Ako tedaj spajamo otlo kroglo iz dveh polukrogelj, treba napraviti na primernem, ne preveč vidnem kraji malo luknjico, skozi katero mora uhajati zrak.

7.) Toplota mora biti toliko, da se lot popolnoma in hitro stopi. Včasih razbelimo ves kos, vsasih pa samo ono mesto, katero lotamo. Glede na razne razmere uporabljamo sledeča razgretja:

a) Razgretje na prosto žarečem oglji, katerega se poslužujemo pri lotanji s trdimi loti in pri večjih predmetih.

b) Razgretje na železni plošči ali pa v železni posodi, kedar spajamo veliko število malih predmetov.

c) Razgretje nad prostim plamenom.

d) Razgretje s pihanim plamenom ali s puhalnico (Löthrohr). Konec plamena se napelje na ono mesto, ka-